

Maanedsoversigt over Plantesygdomme.

294. — Oktober 1947.

Der blev for Oktober Maaned modtaget Beretninger fra 51 Medarbejdere, og endvidere blev der besvaret 301 Forespørgsler.

SYGDOMME PAA LANDBRUGSPLANTER. KORN OG GRÆSSER.

Der blev modtaget et Par Forespørgsler om uregelmæssig Spiring hos Rug. Det synes, som om Spiringen var mest ensartet i Rugmarker, hvor Marken trods Tørken blev tilberedt først i September, medens uensartet Spiring tilsyneladende var meget fremherskende i Marker, der blev tilberedt ret sent i Maaneden og umiddelbart før Saaning; dette sidste kunde ogsaa iagttages, hvor Stubmarken blev behandlet med Kultivator og straks derpaa saaet med Rug. Det var antagelig af Betydning for en god, regelmæssig Spiring, at Jorden efter Tilberedning fik levnet Tid til at falde sammen før Saaning.

BÆLGPLANTER.

Almindelig Meldug (*Erysiphe polygoni*) blev konstateret paa 2 indsendte Prøver af Rødkløver.

BEDEROER.

Hjerte- og Tørforraadnelse (Borbrist) synes sidst paa Væksttiden at have gjort sig gældende i adskillige Marker: »Svage Angreb i mange Marker og adskillige stærke paa lette, grusede Jorder. Det er mange Aar siden, at vi her i Landsdelen har haft saa megen Tørforraadnelse« (H. H. Holme Hansen, Saxkjøbing), »I enkelte Marker er der konstateret Tørforraadnelse, hvilket har betydet særligt meget for Udbyttet« (Svend Aage Pedersen, Møn), »Konstateret flere Steder; mange af Bladene er sorte, medens der ikke er ret megen Forraadnelse paa selve Roelegemet« (Stanley Jørgensen, Høng) og »i den senere Tid meget tydelig i Bederoerne, hvor den tidligere paa Sommeren ikke har fremtraadt saa tydeligt, at det har fanget Opmærksomheden« (R. Sørensen, Fjerritslev). Fra sidstnævnte Sted skrives tillige, at i et Stammeforsøg med Borbrist var Topudbyttet af »Rød Øtøfte« omtrent Nul, medens »Paj-

bjerg Rex« gav ca. trekvart Udbytte mod Normalen; i andre tilsvarende Forsøg uden Borbrist var der ikke saa stor Forskel paa de to Stammer. Ogsaa andre Steder synes Sygdommen at være fremtrædende, idet der blev modtaget 2 Prøver med Bormangel fra N. Chr. Stentoft, Vejle, og Arne Anthonsen, Give.

Bedeskurv (*Actinomyces* sp.) fandtes med stærke Angreb i enkelte Marker, og Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) med svage og sene Angreb (Børge Elm, Virumgaard, Lyngby).

Bederoernes Saftspænding synes at være nogenlunde, og enkelte Medarbejdere skriver, at selv visne og bløde Roer rettede sig godt, hvor man fik Regn i September (J. M. Pedersen, Hammershøj; P. Riis Vestergaard, Samsø; S. Svendsen, Tylstrup); men der skrives ogsaa: »Saftspændingen er ikke helt i Orden her paa Egnen. Der findes mange halv-bløde Roer« (J. Vang, Ejby). Fra Samsø skrives endvidere: »Flere Landmænd har dog forespurgt om Betimeligheden af i Aar at overbruse Roerne med Vand inden Nedkulingen, og jeg vil tro, at nogle ogsaa har praktiseret det« (P. Riis Vestergaard).

KAALROER, KAAL OG ANDRE KORSBLOMSTREDE.

Marmorering (Borbrist) synes at være godartet, idet der af ialt 32 Beretninger skrives i 16 om ubetydeligt eller intet Angreb, i 11 om sjældne og svage og i 5 om almindelige, dels svage, dels stærke Angreb, men det maa huskes, at Roernes Optagning endnu blot er begyndt, hvorfor der næppe er udført mange Iagttagelser. Der skrives dog om »enkelte, stærke Angreb paa høj Sandmuld« (R. Sørensen, Fjerritslev), »flere Steder ret kraftige Angreb« (A. Juel-Nielsen, Rønne) og »Angreb er vistnok ret almindelige« (P. Trosborg, Brande).

Halsraad (Bakteriose) har næppe haft stor Udbredelse, og Angrebene synes at være godartede; af ialt 32 Beretninger skrives i 19 om ubetydeligt eller intet Angreb, i 10 om sjældne, hvoraf 6 svage og 4 stærke samt i 3 om almindelige Angreb, hvoraf 2 svage og 1 stærkt. Følgende Beretninger giver antagelig det almindelige Billede for denne Sygdom: »Man finder Halsraad i de fleste Kaalroemarken, men kun i mild Grad. Jeg har ikke set en enkelt Kaalroemark, der har været saa medtaget, at man kan tale om virkelig Udbyttenedgang. Krusesygen har ellers været slem, og jeg havde ventet megen Forraadnelse, men denne er rimeligvis udeblevet paa Grund af Tørken« (R. Sørensen, Fjerritslev), »Denne Sygdom er ikke saa udbredt som i tidligere Aar formodentlig paa Grund af Tørken. Der har ikke været saa megen Væde til at trænge ind i Roerne« (A. Mortensen, Gram) og »Har optraadt ret mild i Forhold til Krusesygen« (A. Juel-Nielsen, Rønne).

Kaalroernes Saftspænding bedømmes i Beretningerne som for Bederoer.

KARTOFLER.

Genvækst og Hudrevner synes at forekomme ret almindeligt, hvilket navnlig gælder Hudrevner; af ialt 27 Beretninger skrives i 5 om ubetydeligt eller intet Angreb, i 6 om sjældne og stærke og i 16 om almindelige Angreb, hvoraf 8 svage og 8 stærke. I enkelte Beretninger skrives om Hudrevner: »uhyre udbredte og ofte meget dybe Revner« (P. Trosborg, Brande), »enkelte Steder skal der sorteres over 50 % fra, for at Partiet kan sælges« (J. M. Pedersen, Hammershøj). Hudrevner synes at være yderst almindelige og ofte stærke hos Sorterne Alma og Alpha, hvorom skrives i 6 Beretninger.

Varmeskade (Kvælning) synes ikke at brede sig; af ialt 27 Beretninger skrives i 15 om ubetydeligt eller intet Angreb, i 11 om sjældne, heraf 8 svage og 3 stærke, samt i 1 Beretning om almindelige, svage Angreb. Det synes navnlig at være de tidligt optagne Kartoffler, der har taget Varmeskade, og undertiden kan en Forskel paa 8 Dage i Optagningstid være afgørende (Viggo Nielsen, Statens Marskforsøg, Højer). Der modtoges 2 Prøver med Varmeskade.

Vaadforraadnelse synes ikke meget udbredt hos sildige Kartoffelsorter, og Angrebene er som Regel godartede; af ialt 27 Beretninger skrives i 15 om ubetydeligt eller intet Angreb, i 8 om sjældne og svage samt i 4 om almindelige og stærke Angreb. Der blev modtaget 2 Prøver med Vaadforraadnelse.

Rustpletter i Knoldene blev konstateret i 3 indsendte Prøver. I Beretning skrives: »Særligt forekommende i Alpha, i enkelte Tilfælde helt op til 75 %« (Magnus Poulsen, Lunde J.).

Kartoffelskurv (*Actinomyces scabies*). Angrebet synes ogsaa at være almindeligt og stærkt hos sildige Sorter; af ialt 27 Beretninger skrives i 3 om ubetydeligt eller intet Angreb, i 2 om sjældne og stærke, samt i 22 om almindelige Angreb, hvoraf 6 svage og 16 stærke. Ofte er ret betydelige Kartoffelpartier saa stærkt angrebet af Skurv, at de er uegnede for Eksport: »Ved Sortering af Kartoffler til Eksport maa i de fleste Tilfælde frasorteres ca. Halvdelen paa Grund af Skurv. Mange Avlere indstiller sig derfor paa at opfodre samtlige Kartoffler« (P. Riss Vestergaard, Samsø). I Lighed med tidligere Skurvaar er der ogsaa i Aar konstateret langt stærkere Skurvangreb i Marker, hvor der er brugt Salpetergødning, end i Marker, hvor der er brugt Svovlsur Ammoniak (R. Sørensen, Fjerritslev). Der modtoges 5 Prøver med Skurv.

Kartoffel-Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia solani*) »forekommer i saavel svage som meget stærke Angreb, helt op til 50 % angrebne Knolde, saa de er yderst vanskelige at sortere til Eksport. Angrebet har været særligt fremtrædende paa Bintje, men maaske skyldes det, at Sygdommen lettest ses der« (Magnus Poulsen, Lunde J.). Sygdommen konstateredes hos 2 indsendte Prøver. Det kan være af Interesse at lægge Mærke til, at der ikke i Løbet af Sommeren blev modtaget Beretninger om stærke Angreb af denne Svamp paa de underjordiske Stængeldele, ligesom Øde-

læggelse af Kartoffelspirerne tidligt paa Aaret synes at have været sjælden.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Tørforraadnelse blev konstateret paa 2 indsendte Prøver.

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*). Statens Plantetilsyn meddeler, at ny Angreb af denne Svamp i Aar blev konstateret i følgende 17 ny Kommuner: Flade-Sønder Draaby (Thisted Amt), Sulsted-Ajstrup (Aalborg Amt), Vedsted (Aalborg Amt), Nibe Købstad (Aalborg Amt), Marie Magdalene-Koed (Randers Amt), Torrild (Aarhus Amt), Holstebro Købstad (Ringkøbing Amt), Bøvling (Ringkøbing Amt), Vildbjerg-Nøvling (Ringkøbing Amt), Herning Købstad (Ringkøbing Amt), Øster Starup (Vejle Amt), Ødis (Vejle Amt), Nørre Nebel-Lydum (Ribe Amt), Janderup-Billum (Ribe Amt), Anst (Ribe Amt), Over-Vejstrup (Svendborg Amt) og Vester Marie (Bornholms Amt).

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PAA HAVEBRUGSPANTER.

Besvarelse af 14 af de udsendte Skemaer har givet nedenstaaende Resultat:

Sygdomme paa Havebrugsplanter	Intet el. ubetydeligt Angreb	Angreb ikke almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Æbleskurv.....	4	6	0	4	0
Pæreskurv.....	5	8	0	1	0
Prikpsyge.....	3	6	3	2	2
Glasæbler.....	4	6	1	3	0
Kikkertæbler.....	8	3	0	0	0

FRUGTTRÆER OG FRUGTBUSKE.

Æble- og Pæreskurv (*Fusicladium dendriticum* og *F. pirinum*) har stadig ikke bredt sig, saa de har faaet Betydning. Frugtavlerner er aldrig, saa længe Erhvervsfrugtavlen har været udbredt, sluppet saa let fra Skurvangreb som i Aar. Nogle Eksempler paa Indberetninger om Skurven skal anføres, først Æbleskurv: »Har ikke bredt sig i Roskilde Amt, end ikke paa Boiken (G. Mayntzhusen). »Skurv har i Aar i Nordjylland været saa sjælden, at det har knebet med at fremskaffe »Materiale« til Frugtudstillinger« (Arne Pallesen), »Intet Angreb« (Chr. A. Nørholm). »Næsten ingen Skurv, ikke engang Senangreb paa Boiken er iagttaget« (E. Christiansen, Spangsbjerg). »Skurven har ingen Steder gjort Skade af Betydning, først i Sensommeren har det været muligt at finde enkelte Bladpletter« (Sander Nielsen). »Paa Belle de Boskoop, Bodil

Neergaard, Bramley og særlig Boiken er der nu lidt Skurvangreb paa Frugter og Blade« (A. Diemer). »Et enkelt Sted ubetydelige Angreb paa Smaaskud for neden i Træerne; ganske lidt Angreb paa nogle Boiken-frugter. Det er almindeligt med mange døde Skud fra Angreb i 1946« (Niels Gram). »Æbleskurv er almindelig paa Bladene nu. Der er dog næppe i noget Tilfælde Tale om for tidligt Bladfald som Følge af Skurv« (Henrik Nielsen, Holbæk).

Om Pæreskurv skrives bl. a.: »Ubetydelig« (Chr. A. Nørholm, Horsens). »Enkelte spredte, men svage Angreb« (E. Christiansen, Spangsbjerg). »Pæreskurv har været meget godartet i Aar, dog kan der enkelte Steder findes Skurvblister paa Aarsskuddene« (Arne Pallesen). »Pæreskurv synes at have haft lidt større Udbredelse end Æbleskurv, uden at den dog har anrettet Skade af Betydning« (Sander Nielsen). »Der er lidt Skurv nu paa de sent modne Sorters Frugter og lidt paa Bladene, men intet imod ellers« (A. Diemer).

Gul Monilia (*Monilia fructigena*) har flere Steder i Jylland vist sig, hvor Stilken ved Plukningen er revet ud af Frugterne (Niels Gram).

Priksyge synes at være ret udbredt i Aar, hvilket bl. a. følgende Meddelelse bærer Vidnesbyrd om: »Har kun set 2—3 Tilfælde — men Rygtet blandt Frugtavlernes siger ellers, at den er slem i Aar« (Henrik Nielsen). Fra Fyns Stift skrives, at enkelte Sorter viste nogen Tendens til Priksyge ved Plukningen. I Kasserne breder den sig en Del særlig i Sorterne: Husmoder (Bellefluer de France), Bramley, Beauty of Kent (Springrove Codlin) og enkelte andre (R. Hansen). Ved Gram er der hist og her lidt Angreb bl. a. i Cox' Orange (A. Diemer). Fra Aarhus skrives, at der er en Del Priksyge, men det ses ikke saa meget som ellers uden paa Frugterne, paa mange kan det slet ikke ses. Husmoder er som sædvanlig stærkt angrebet (Niels Gram). Paa Silkeborgegnens breder Priksygen sig paa Lageret, særlig paa de store Laxtons superb (Arne Pallesen). Ved Horsens er der en Del spredte Tilfælde f. Eks. paa Graasten Rød Ananas og Coulon (Chr. A. Nørholm). Ved Spangsbjerg er Priksygen især iagttaget paa Coulon, men de fleste Sorter er fri for Angreb (E. Christiansen). Fra Maribo Amt skrives, at Priksyge har haft betydelig større Udbredelse end sædvanlig, ogsaa paa Sorter, der normalt ikke angribes af denne Sygdom, har den i Aar været almindelig (Sander Nielsen).

Glasæbler er mere udbredt end sædvanlig, men spiller som Helhed dog ingen Rolle. Kun i ganske enkelte Tilfælde er et større Antal Frugter angrebet. Fra Jylland skrives, at det ikke er ualmindeligt, at Angrebet ikke kan ses udvendigt paa Frugterne, det glassede Parti findes kun inde omkring Kærnehuset (Niels Gram).

Kikkertæbler er set hist og her og som sædvanligt i Belle de Boskoop. Svage Angreb kan ikke ses udvendigt paa Æblerne, saa det kan vise sig senere, at der er flere Kikkertæbler, bl. a. Belle de Boskoopæbler, end man nu tror.

Der har i Lyngby været adskillige Graastener, som ikke just har været Kikkertæbler, men som dog har haft en fin Revne fra Blomsten ind til Kærnehuset. Igennem denne Revne trænger forskellige Svampe let ind og angriber Kærnehuset, som bliver uappetitligt uden dog at gaa helt i Forraadnelse.

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LANDBRUGSPLANTER.

KORN.

Stankelbenlarver (*Tipulidae*). Fra Hadsund skrives om et enkelt alvorligt Angreb i Vintersæd (K. Jørgensen).

Fritfluellarver (*Oscinis frit*). Kun fra Skelskør skrives om enkelte svage Angreb i Vintersæden (Wraae-Jensen).

KORSBLOMSTREDE.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Angrebene synes kun i ringe Udstrækning at have givet Anledning til Halsforraadnelse. Fra Fjerritslev skrives: »Kaalroerne har ganske givet lidt en Del, men Følgesygdommen, Halsforraadnelse, er næsten udeblevet« (R. Sørensen). Fra Viborg: »Det akutte Angreb sidst i August og i første Halvdel af September blev ikke fulgt af senere Angreb« (O. Th. Nielsen). Fra Samsø: »Bortset fra nogle tidlige og meget ondartede Angreb synes Sygdommen ikke at have voldt nævneværdig Skade. Heller ikke Halsforraadnelsen bredte sig videre« (P. Riis Vestergaard).

Fra Roskilde skrives: »Kaalroerne har næsten overalt en ødelagt Top, hvilket skyldes Tørke og Krusesygegalmyggen i Forening, men Følgesygdommen Halsraad forekommer sjældent. Krusesygegalmyggen har været det værste Skadedyr i Aar i Kaalroerne« (M. Greve).

Kaalfluellarver (*Chorthophila floralis* og *brassicæ*). Kun i 3 af de 16 indkomne Beretninger meldes om stærke Angreb i Kaalroerne. Fra Stevns skrives om talrige ødelæggende Angreb (K. Iversen). Fra Fjerritslev: »Her i Han Herred er vi meget stærkt plaget af disse Skadedyr. Ingen Marker er fri, og næsten alle Roerne i de enkelte Marker er mere eller mindre angrebet. Vi har lige haft en Planteavlsudstilling, og alle de Kaalroer, der var udstillet, bar Spor af Angreb. Man maa dog gaa ud fra, at Folk har taget de pæneste Roer til Udstillingen« (R. Sørensen).

SKADEDYR PAA HAVEBRUGSPLANTER.

FRUGTTRÆER.

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). Mange Indberetninger melder, at der er iagttaget Masser af Vinteræg paa Stammer og Grene samt undertiden ogsaa paa Frugterne.

Midernes stærke Optræden i Aar har skabt gode Betingelser for deres Fjender. Blandt disse findes et lille netvinget Insekt (*Conwentzia psociformis*), hvis Larver spinder hvide Kokoner paa Barken og under-

tiden ogsaa omkring Æblernes Stilk. De hvide Kokoner forveksles ikke sjældent med Blodluskolonier!

PRYDPLANTER.

Bladlus (*Lachniella el. Cinara tujae*). Denne store Art fandtes paa Thuja paa to Kirkegaarde ved København.

DIVERSE.

Oldenborrelarver (*Melolontha spp.*). Fra Stevns skrives om et enkelt Angreb i Kartoffler (K. Iversen). Om svage Angreb skrives fra Lemvig (N. Mølgaard) og Viborg (O. Th. Nielsen).

Fra Skelskør skrives om et stærkt Angreb af fuldvoksne Larver i en Græsplæne. Den 2. Oktober blev der udstroet »Agrocide 2« i en Mængde svarende til 400 kg pr. ha. Midlet blev nedbragt med Kultivator. Der blev ikke vandet. I Løbet af 2—6 Dage var praktisk talt alle Larverne døde (Wraae-Jensen).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Fra Brande skrives: »Disse Angreb paa Kartoffler er meget almindelige i Aar. Paa sine Steder maa flere Procent af Knoldene sorteres fra« (P. Trosborg). Ogsaa fra flere andre Lokalteter (Ribe, Stevns) meldes om Angreb. Svagt Gnav paa Roer er set paa Virumgaard (B. Elm).

PROSPER BOVIEN.

